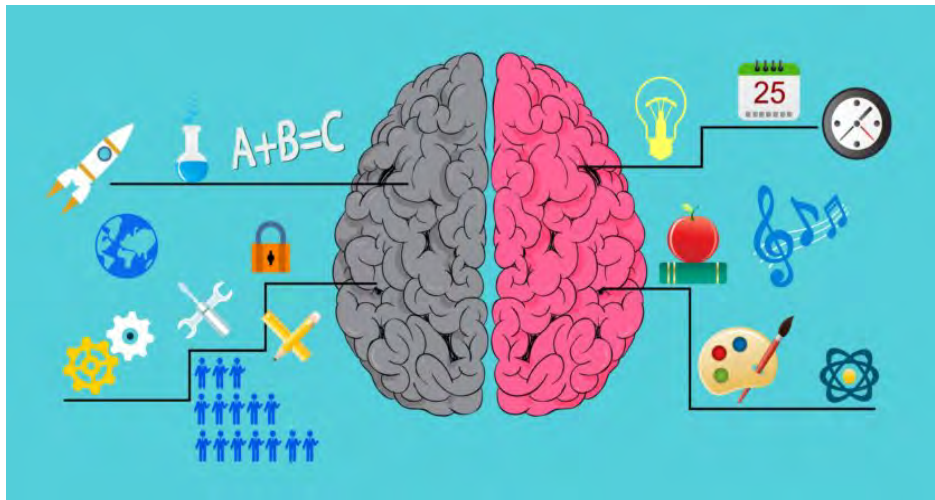

КАД ВАШЕ ДЕТЕ ПОСТАНЕ ЂАК

У животу човека постоји неколико прекретница. Прво је рађање, затим полазак у школу, матурација, улазак у брачну заједницу, рађање деце и нестајање. Следећи ово, полазак у први разред је прва животна прекретница које се свако од нас сећа и сагледава из угла детета. Можда баш због тога, родитељи и они који се баве децом, постављају сијасет питања везана за промене које прате дечји развој и прву развојну прекретницу.

Да би се схватила турболетност узрасног периода који се везује за почетак школовања и одговорило на бројна питања неопходно је знати следеће.

На узрасту између шесте и седме године, збива се одлучна прекретница у менталном развоју детета. Промене су, пре свега, условљене психофизиолошким развојем деце тог узраста који се грубо може приказати као „борба за превласт“ леве и десне хемисфере, потиљачне и чеоне зоне мозга.

Чеона област и десна хемисфера мозга детета на узрасту 6-7 године постају активније, доминантније у односу на рад истих код деце узраста 3-4 године. У сложеним видовима психичког живота: интелигенцији, афективном животу, социјалним односима или индивидуалној активности, долази до нових облика организације. Психофизиолошка зрелост и социјализација поступака, развој мишљења и говора узајамним садејством производе огромне промене у дотадашњем целокупном менталном устројству детета.

Деца до 6-7 године још увек користе егоцентричан говор који се најлакше може видети у играма млађе деце која причају са собом и себи, чак и када су у друштву са другом децом, правила у игри прихватају као своја, онако како су их она разумела, а када се питају ко је победио кажу да су сви победили.

Деца узраста 6-7 година, говор користе у функцији разменене не само речи већ и мишљења, у игри познају и прихватају правила игре, договарају се и могу да се понашају у складу са истим. То (и не само то), доводи до социјализације поступака и до зачетка саме логике. Напредак у мишљењу види се у процесу преображаја објашњења појава и збивања ка рационалној асимилацији тј. ка структурирацији стварности помоћу самог разума. Интуиција препушта место операцијама. Промене у индивидуалној активности, промене у говору и мишљењу доводе до промене и у афективној сфери. Воља седмогодишњака јача, а предходно „поштовање старијих јер су старији“, уступа место „поштовању другог јер и он мене поштује“.

Сада, ви одрасли, који од детета увек тражите више или сте збуњени променама које примећујете код свог детета, прочитајте и следеће савете који представљају одговоре на најчешћа питања родитеља.

Како помоћи детету? Која и каква знања су потребна детету на почетку школовања, поласка у први разред, да би дете било успешан ђак и да би се снашло са променама које му се дешавају како у домену личних капацитета тако и у сфери институционалног живота и рада?

- За разлику од школских знања која су систематизована, пружите детету знања која се стичу узгред у шетњи, игри, свакодневним активностима,
- Од знања и умења још важније је **интерес** и **жеља да се буде ђак**,
- Дете од својих родитеља највише учи тако што се угледа на њих и

подржава их, с тога будите
своме детету,

добар пример

- Причајте са дететом што више, слушајте дете шта прича , никад му не

ускраћујте одговор,

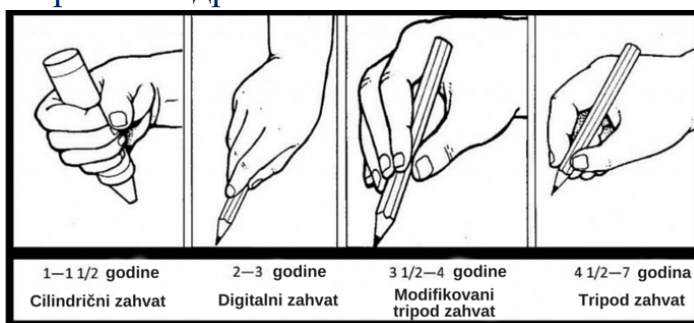
- Гледајте ТВ програм са дететом, изаберите оне емисије које су погодне за дете. У току гледања не скрећите пажњу детета на нешто друго, а после размените утиске о томе што сте гледали,
- Играјте се са својим дететом

- (конструкторске, дидактичке, сарадничке, друштвене и друге игре),
- Развијајте **самосталност, сигурност** код детета јер само тако развићете дететово самопоуздање. Не довршавајте ствари које је дете започело уместо њега ако је само способно да заврши започету активност,
 - Развијајте код детета **позитиван став према раду**, и што може данас да не оставља за сутра,
 - Учити дете да помаже људима, културно се опходи.

Читање и писање?

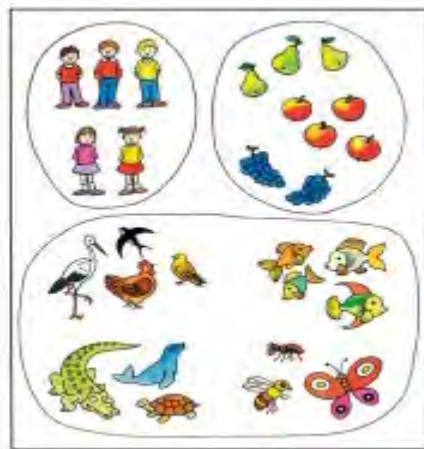
- Дајте детету прилику да заволи књигу,
- Трагајте са дететом за необичним речима и смишљајте заједно нове речи: „тандркало“, „пискало“ ...,
- Играјте се речима – Која реч почиње или се завршава гласом „р“, „г“ ...,
- Проналазите заједно са дететом сличне речи: „дим-дим“, „капа-каса“ ...,
- Није потербно дете учити слово по слово. Када пролазите поред Поште покажите му да ту пише „Пошта“, на амбалажи од млека да пише „Млеко“ ... или залепите исписану реч на неки предмет у кући који та реч именује: исписану реч „сто“ на сто, „полица“ на полицу...,
- Обратите пажњу на правилно држање оловке и на исписивање с леве на

десну страну.

Математика?

- Најбоља предвежба за математику **није учење бројева**,
- Дете треба да буде у стању да анализира разне особине предмета и појава, да их до извесне мере уопштава и сврстава у групе (класификује),

на пр.: „Јабука је округла и воће је...“,

- Причајте приче о скуповима: „Да ли су исте 3 столице и 3 кутије кекса?“, „4 мрва и 4 слона?“, „Шта је једнако а по чему се разликују?“...,
- Да зна положај предмета,
- Да се сналази у времену и простору,
- Да разликује битно од небитног,
- Заинтересовати дете експериментима конзервације: Да ли је иста количина воде (2dl) у ниској (малој) широкој чаши и високој (великој) узаној чаши? Зашто тако мисли?...
- Развијати код деце вољну пажњу и памћење.

И пре свега...

Водите рачуна **о здрављу** вашег детета, адекватној исхрани, боравку на чистом ваздуху и одмору. Време које дете треба да проведе у спавању је **10 сати**.

На крају, да би Ваше дете постигло све оно што се од њега захтева на самом почетку школовања (или да прати захтеве који се пред њега/њу постављају), пружите свом детету **љубав** /волите своје дете безусловно и покажите му то/, **пажњу** /за њега самог, за оно што је урадило, нацртало у школи/, **разумевање** /слушајте/, будите **доследни** /дете зна шта родитељ хоће,

предвидивост поступака је важна/, имајте **стрпљења**, **поверења**, пружите детету **подршку** и **подстицај**.

Полазак у школу је прекретница али да не би била тешка колико и торба ђака првака /коју треба да носи првак **не** родитељ/ припремите дете на све оне лепе ствари које га у школи очекују као и оне мање лепе које су део одрастања у колективу и понекад се дешавају. И не заборавите, на школу се деца навикавају, па ако сте Ви негде погрешили у Вашим припремама, исправиће то у прва три месеца или током првог полугодишта учитељице, педагог и психолог у школи. Оне као и цео колектив Школе стоје поред Ваше деце и чине да Ви нисте сами.

Срећно!

Нада Станков, психолог